

Самостійна робота

Тема : Система освіти в Україні
(4 год.)

1. Опрацювати питання:

- 1.1. Основні історичні етапи розвитку системи освіти.
- 1.2. Принципи побудови системи освіти в Україні.
- 1.3. Структура системи освіти.
- 1.4. Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI ст.”).
- 1.5. Типи навчально-виховних закладів.

2. Контрольні питання :

1. Визначте особливості системи народної освіти України у 20-х роках ХХ ст.
2. Дайте характеристику системи освіти України у 30-х роках ХХ ст.
3. Сформулюйте головну мету Державної національної програми “Освіта” (“Україна XXI ст.”).
4. Розкрийте напрямки реформування дошкільного виховання, середніх закладів освіти та національного виховання.
5. Проаналізуйте стратегічні завдання у галузі вищої освіти.
6. Перерахуйте принципи системи освіти України.
7. Назвіть мету та основні завдання вищих навчальних закладів. Які освітні заклади вважаються вищими навчальними закладами.
8. Як відбувається підготовка науково - педагогічних та наукових кадрів в Україні ?
9. Назвіть типи навчально-виховних закладів, що забезпечують загальноосвітню і професійну підготовку учнів.
10. Назвіть мету та основні завдання навчання і виховання дітей у загальноосвітній школі.

Рекомендована література:

1. Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI ст.”) – К., 1994. – 62 с.
2. Закон України “Про освіту” // Голос України. – 1996.- 25 квіт.
3. Закон України “Про загальну середню освіту”, - К., 1999.
4. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. //Школяр, 1997. – 150с.
5. Ковальова Л. Пріоритетні напрями виховної роботи в школі // Шкільний світ. – 2002.- №17.
6. Концепція "Школи здорового способу життя та безпеки життєдіяльності" // Освіта. – 2001.- №69.
7. Концепція громадського виховання особистості в умовах розвитку української державності. Шлях освіти. № 2, 2001
8. Національна доктрина розвитку освіти. - К. 2002. – 24 с
9. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад. – К., 1993.

Тема : Суть і завдання виховного процесу в школі в світлі Концепції національного виховання.

(2 год.)

1. Опрацювати питання:

- 1.1. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості.
- 1.2. Орієнтовний зміст виховання учнів у школі.
- 1.3. Принципи національного виховання.
4. Основні напрями національного виховання.

2. Контрольні питання :

2.1. Охарактеризуйте принципи національного виховання. Розкрийте вимоги і особливості реалізації принципів народності; гуманізації; демократизації; природовідповідності.

2.2. Доведіть соціальне значення принципів національного виховання як основи вдосконалення виховного процесу у сучасній школі.

2.3. Обґрунтуйте, що загальні принципи виховання включають в себе і принципи педагогіки і народознавства.

2.4. Проаналізуйте Концепцію національного виховання з погляду мети і основних напрямів національного виховання.

2.5. Розкрийте сутність понять: мета національного виховання, загальнолюдські гуманістичні моралі, принципи загальнолюдської моралі, духовність, художньо-естетична освіченість і вихованість, трудова активність, фізична культура, екологічна культура, розвиток індивідуальних здібностей і таланту молоді.

Рекомендована література:

1. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. -К.,1998.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. Т. 1.- Полтава: Полтавський вісник, 1994.- 192 с
3. Вишневський О. Сучасне українське виховання: Педагогічні нариси.- Львів: Львівський обласний науково- методичний інститут освіти; Львівське обласне педагогічне товариство ім. Г. Ващенка, 1996.- 238с.
4. Вітрук О. Плекаймо духовність молодого покоління // Рідна школа. - 2002. -№11.- С.57-58.
5. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія.— К.: Вища школа, 1995.—237с.
6. Крицька Л. Громадянське виховання учнів у світлі Конституції України // Рідна школа. -1997. -№3-4. -С.29-33.
7. Лебідь І. Національні цінності у виховному процесі загальноосвітньої школи // Рідна школа. -2001. -№И. -СІ5- 16.
8. Осипець Р. Сучасний стан сформованості національної самосвідомості майбутніх вчителів // Рідна школа. - 2000. - №3. -С-51-54.
9. Основи національного виховання: 4.1.-К.,1993

Тема : Формування основ наукового світогляду учнів.

(2 год.)

1. Опрацювати питання:

1.1. Поняття про світогляд.

1.2. Шляхи формування світогляду.

2. Контрольні питання :

2.1. Розкрийте сутність поняття «світогляд»?

2.2. Проаналізуйте потенційні можливості вашої дисципліни щодо формування наукового світогляду учнів.

2.3. Розкрийте сутність релігійного світогляду.

2.4. Охарактеризуйте сутність та зміст морального виховання у національній школі.

2.5. Визначте етапи розвитку національної свідомості людини.

2.6. Розкрийте зміст системи моральних цінностей.

2.7. Поясніть, чому виховання свідомої дисципліни, обов'язку і відповідальності є актуальним у сьогоденних умовах.

Рекомендована література:

1. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. -К.,1998.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. - Т. 1.- Полтава: Полтавський вісник, 1994.- 192 с
3. Вишневський О. Сучасне українське виховання: Педагогічні нариси.- Львів: Львівський обласний науково- методичний інститут освіти; Львівське обласне педагогічне товариство ім. Г Ващенко, 1996.- 238с.
4. Вітрук О. Плекаймо духовність молодого покоління // Рідна школа. - 2002. - №11 .- С.57-58.
5. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія.— К.: Вища школа, 1995.—237с.
6. Кукушин В. Теория й методика воспитательной работы. - Ростов , 2002. - 320с.
7. Мойсеюк Н. Педагогіка.— К.,1999.— 350с.
8. Подласый И. Педагогіка. В 2 кн. - М.,1999. - Кн.2: Процес виховання. - 256 с.
- 9.Ягупов В. Педагогіка: Навчальний посібник. - К., 2003. - 560

Тема : Розумове виховання учнів.

(2 год)

1.Опрацювати питання:

- 1.1.Завдання і зміст розумового виховання.
- 1.2.Знання, уміння, навички – основа розумового виховання.
- 1.3.Розумове виховання на уроках, у процесі позакласної і позашкільної виховної роботи.
- 1.4.Інтелектуальний розвиток учнів.

2. Контрольні питання :

- 2.1.У чому полягають завдання розумового виховання ?. Визначте шляхи, засоби та форми їх реалізації в навчально - виховній роботі.
- 2.2..Обґрунтуйте важливість розвитку мислення і різних його видів.
- 2.3..Доведіть необхідність формування в учнів культури розумової праці.
- 2.4..Які вміння входять до культури розумової праці?
- 2.5.Чому у системі розумового виховання важливе місце займає мовна культура учнів?

Рекомендована література:

1. Амонашвілі Ш. До школи у шість років // Педагогічний пошук.-К., 1988.
2. Амосов Н. Природа человека.- К., 1983.
3. Бех І. Спадкові передумови розвитку особистості // Рідна школа. -1996.- №
4. Бугрій О. Формування інтелектуальних умінь школярів // Рідна школа. - 2001. - №8. - С.34-35.
5. Волкова Н. Педагогіка. - К., 2001. — 576 с
6. Волков Т. Вчимо творчості // Педагогічний пошук. - К., 1988.
7. Гуревич К. Индивидуально-психологические особенности школьников. -М.,1998.
- 8.Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад // Освіта. -1993.- 3 вересня.

Тема: Основи морального виховання учнів.
(2 год)

1.Опрацювати питання:

- 1.2.Основа теорії і практики морального виховання.
- 1.3.Зміст морального виховання.
- 1.4.Статеве виховання як складова частина морального виховання школярів.

2. Контрольні питання :

- 2.1.У чому полягають завдання морального виховання.
- 2.2. Доповніть текст. Моральне виховання – це...
 - а) виховна діяльність школи і сім'ї, що має метою формування моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок;
 - б) цілеспрямоване формування моральної свідомості, розвитку морального почуття й формування звичок моральної поведінки людини відповідно до певної ідеології;
 - в) прищеплення норм і принципів, моральних ідеалів і почуттів;
 - г) прищеплення моральних норм і якостей, які є регулятором взаємовідносин у суспільстві, узгодження дій і вчинків людей.
- 2.3.Що таке акселерація, у чому вона проявляється і які причини цього явища?

Рекомендована література:

1. Бугрій О. Формування інтелектуальних умінь школярів // Рідна школа. - 2001. - №8. -С.34-35.
2. Волков Т. Вчимо творчості // Педагогічний пошук. - К., 1988.
3. Волкова Н. Педагогіка. - К., 2001. - 576 с
4. Галузинський В., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія.— К.: Вища школа, 1995.—237с.
5. Гончаренко С. Український педагогічний словник. - К.,1997.
6. Деякі аспекти морального виховання. - К.,1995.
7. Зверева Т., Коваль Л., Фролов П., Діагностика моральної вихованості школярів. - К.,1995.
- 8.Фіцула М. Педагогіка: Навч. посібн. - К., 2000. - 544 с
- 9.Ягупов В. Педагогіка: Навчальний посібник. - К., 2003. - 560 с

Тема : Трудове виховання і професійна орієнтація учнів.

Економічне виховання школярів.

(4 год.)

1.Опрацювати питання:

- 1.1.Система трудового виховання.
- 1.2.Види й організація трудової діяльності учнів.
- 1.3.Профорієнтація школярів.
- 1.4.Основи економічного виховання.

2. Контрольні питання :

- 2.1. З'ясуйте завдання трудового виховання:
 - а) психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, виховання моральних почуттів;

- б) психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці;
- в) оволодіння основними принципами сучасного виробництва, формування вмінь і навичок використання простих знарядь праці;
- г) підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці, вивчення всіх видів сучасного виробництва.

2.2. Розкрийте сутність взаємозв'язків між загальною і політехнічною освітою та трудовим вихованням і профорієнтацією.

Рекомендована література:

1. Державна національна програма “Освіта” (“Україна ХХІ ст.”) – К., 1994. – 62 с.
2. Закон України “Про освіту” // Голос України. – 1996. - 25 квіт.
3. Закон України “Про загальну середню освіту”, - К., 1999.
4. Дубина Л.П. Де юним навчатися праці // Рад. Школа. – 1991. - с.37-41.
5. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. // Школяр, 1997. – 150с.
6. Ковальова Л. Пріоритетні напрями виховної роботи в школі // Шкільний світ. – 2002. - №17.

Тема . Основи мистецько-естетичного виховання школярів.

(2 год)

1. Опрацювати питання:

- 1.1. Естетика як основа естетичного виховання.
- 1.2. Суть, завдання і форми мистецько-естетичного виховання.

2. Контрольні питання :

2.1. Визначте завдання естетичного виховання та окресліть шляхи реалізації їх у навчально-виховній роботі.:

- а) виховання естетичних смаків, формування естетичних понять і поглядів, переконань, вироблення навичок і вмінь вносити в життя красу, розвиток творчих здібностей;
- б) виховання художніх смаків, формування умінь і навичок творити прекрасне, виховання емоцій;
- в) розвиток творчих здібностей, розвиток пізнавальних здібностей, виховання емоцій;
- г) формування навичок естетичної поведінки, виховання емоцій, формування умінь творити прекрасне.

Рекомендована література:

1. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. - Т.1. - Полтава: Полтавський вісник, 1994. - 192 с.
2. Вишневський О. Сучасне українське виховання: Педагогічні нариси. - Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти; Львівське обласне педагогічне товариство ім. Г. Ващенка, 1996. - 238с.
3. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія.— К.: Вища школа, 1995.— 237с.
4. Галузяк В., Сметанський М., Шахов В. Педагогіка.— Вінниця, 2001.— 199с.
5. Ігнатенко П. та ін. Виховання громадянина. - К., 1997.

Тема. Фізично-оздоровче виховання учнів.
(2 год)

1.Опрацювати питання:

- 1.1. Роль і місце фізкультури і спорту в житті школярів.
- 1.2. Завдання, зміст і форми фізичного виховання в школі.

2. Контрольні питання :

2.1. Проаналізуйте особливості взаємозв'язків між трудовим, фізичним та естетичним вихованням.

2.2. Визначте завдання фізичного виховання :

- а) підготовка до захисту Батьківщини, виховання волі, розвиток пізнавальних здібностей;
- б) виховання здорової зміни, практична підготовка до праці, виховання волі;
- в) тренування і загартування організму, розвиток пізнавальних сил, формування волі;
- г) виховання здорової зміни, підготовка до захисту Батьківщини, підготовка до фізичної праці.

Рекомендована література:

1. Концепція державного стандарту загальної середньої освіти в Україні // Інф. Збірник МО України. – 1996. -№ 16 – 17.
2. Національна доктрина розвитку освіти. - К. 2002. – 24 с
3. Волкова Н.П. Педагогіка. – К., 2001. – 576 с.
4. Педагогіка / За ред. М. Д. Ярмаченка. – К.: Вища школа, 1986. – 542 с.
5. Педагогіка. Хрестоматія для педагогических училищ. – М.: Просвещение, 1985. – 414 с.
6. Практикум з методики виховної роботи у національній школі: Методичні вказівки. – Рівне, 1993. – 48 с.
7. Соколовська О. С. Народна педагогіка в школі. – К.: УИМ, 1992. – 128 с.
8. Традиції фізичної культури в Україні / За ред. С.В.Кириленко та ін. - К.1997.

Тема: Методи та стиль управлінської діяльності керівника школи.
(4 год.)

1.Опрацювати питання:

- 1.1. Структура керівництва закладами освіти в Україні. Принципи керівництва шкільною справою. Закон України «Про загальну середню освіту» (1999р.).
- 1.2. Система і особливості керівництва загальноосвітніми навчально-виховними закладами. Функціональні обов'язки посадових осіб цих закладів.

2.Контрольні питання :

2.1.Розкрийте сутність методів управління.

2.2. Уточніть функції методів управління:

- а) мотиваційна, навчальна, розвивальна, виховна, організаційна;
- б) стимулююча, організаційна, координаційна, реалізації змісту управління і управлінської діяльності;
- в) реалізації змісту управлінської діяльності, виховна, організаційна, навчальна;
- г) координаційна, виховна, розвивальна, стимулююча.

2.3.Назвіть соціологічні методи управління школою.

- а) особистого прикладу, морального стимулювання, переконань, морального заохочення;
- б) формування колективної свідомості, формування колективу через цілеспрямовану діяльність;
- в) формування особистих і колективних переконань, колективного аналізу, переконань;
- г) формування колективної свідомості, особистих і колективних переконань, морального стимулювання, особистого прикладу.

2.4. Дайте коротку характеристику демократичного стилю управління.

- а) директивний, вольовий;
- б) інтегративний, товариський;
- в) товариський, потуральний;
- г) потуральний, анархічний.

2.5. Доповніть текст. Суб'єктивними факторами, що визначають стиль роботи керівника є...

- а) умови роботи;
- б) якісний склад кадрів;
- в) компетентність;
- г) дисциплінованість підлеглих.

Рекомендована література:

1. Березняк Є.С. Директор школи і учитель // Рідна школа. – 1994. - №10. - С.70-72.
2. Бегей В.М. Управління загальноосвітньою школою на демократичних засадах – Львів: Вид – во Львів. Держ.ун – ту. - 1995. – с.196.
3. Жебровський Б.М. Формування професійної готовності директора школи до управління якістю освіти: автореферат дис. Канд. пед.наук; 13.00.01. -К., 2002. – С.20.
4. Островецька Н. Стиль управління сучасним навчально-виховним закладом// Рідна школа. – 1996. - №10. - С.61-64.
5. Закон України «Про загальну середню освіту» // Освіта України - 1999 - №25 – С.5 – 7.
6. Калініна Л. Професіограма українського директора школи. –Директор школи . - 2001. - №3, с 13 – 15.
7. Тягур Р. С. Теорія управління навчально-виховним процесом: Курс лекцій. – Івано-Франківськ: Плай. – 1997.

Тема: Сучасні технології навчання педагогів. Вивчення і використання передового педагогічного досвіду як шлях розвитку творчості вчителів.

(2 год)

1.Опрацювати питання:

- 1.1. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя.
- 1.2. Основні форми методичної роботи в школі.
- 1.3. Передовий педагогічний досвід

2.Контрольні питання :

2.1. Назвіть компоненти, що є провідними в системі роботи з педагогічними кадрами.

- а) теоретична підготовка, всебічна наукова освіченість;

- б) Методологічна, науково-теоретична, практична підготовка;
- в) практична підготовка, знання предмета.

2.2. Визначте форми методичної роботи.

- а) групова, колективна, індивідуальна;
- б) групова, психологічні семінари;
- в) педагогічна рада, творчі групи. самостійна методична робота.

2.3. Перерахуйте кваліфікаційні категорії.

- а) спеціаліст, спеціаліст II категорії, старший учитель;
- б) старший учитель, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії;
- в) спеціаліст, спеціаліст II категорії, спеціаліст I категорії, спеціаліст вищої категорії.

Рекомендована література:

1. Державна Національна програма: Освіта (Україна – XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – 49 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» від : Зі змінами внесеними згідно із законом № 380 (380 – 15) від 25.12.2002 // Вища школа. – 2002. - № 6. – С.75.
3. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002.- №33. – С. 4 – 6.
4. Щербань П., Щербань М., Фундаменталізація науково-практичної підготовки майбутніх учителів // Рідна школа. – 2003. - №3. – С.15-17.
5. Федорова О., Федоров М., Педагогічні умови професійної підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми // Рідна школа. – 2006. - №1. – С.24-26.

I а. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

У зв'язку з обмеженою кількістю лекційних годин і з метою набуття навичок самоосвітньої діяльності, формування умінь “проводити себе” за основними етапами процесу засвоєння знань, умінь і навичок (М–С–О–Р–У–З–З), набуття компетентностей у сфері професійно-педагогічного самовдосконалення студенти частину навчального курсу опрацьовують самостійно. При цьому вивчення тем, передбачених програмою, варто розпочинати з поглибленого ознайомлення з текстами в рекомендованих джерелах до кожної теми.

Доречною є така практика самостійної роботи студента, коли він після першого глибшого ознайомлення з текстами, повертається до ключових слів і термінів і пробує продумати власне їх усвідомлення.

У разі опрацювання рекомендованої літератури й джерел, треба, передусім, спробувати осмислити систему проблемних запитань і завдань для самоперевірки з теми (їх ще можна знайти в посібниках із того чи іншого предмета; див., приміром: О. Олексюк. Музична педагогіка: навч. посіб. – Київ, 2006).

За власним бажанням майбутні педагоги-музиканти можуть писати реферати з конкретної теми та виконувати групу творчих завдань. Результати їхнього виконання студенти обов'язково повідомляють на практичних заняттях, під час поточних консультацій чи консультацій із семестрового екзамену.

У зв'язку із запровадженням модульно-рейтингової системи вивчення курсів «Методика музичного виховання», «Музична педагогіка» доцільно зазначити, що, метою впровадження рейтингової 100-бальної системи оцінки знань і самостійної роботи студентів є підвищення якості навчання, посилення його мотивації шляхом стимулювання активної, систематичної роботи студентів протягом усього семестру та створення умов для прояву кожної особистості, а також заради підвищення об'єктивності оцінки підсумків навчальної діяльності студентів.

Неабияку роль у самостійній роботі студентів займає виконання тестових завдань, які вміщені, приміром, у згаданому посібнику О. Олексюк.

Важко переоцінити значення в професійному зростанні студентів підготовку ними виступів-мікрвикладань на семінарських, практичних заняттях. Після ознайомлення з теоретичними положеннями теми, студент розробляє той чи інший фрагмент музичного заняття зі школярами, студентами, моделює свою майбутню взаємодію з ними, продумує створення низки виховуючих ситуацій розвитку тих чи інших музичних здібностей вихованців. Для цього він добирає доцільні педагогічні засоби (зміст, методи й форми) активізації музичної діяльності своїх учнів.

Важливим у підготовці студентів є формування ними своєрідної «Скарбнички педагога-музиканта»: репертуарного списку творів для виконання перед слухачами, музично-дидактичних ігор, тестових завдань для вихованців, різноманітних вирізок, ксероксів із публікацій у ЗМІ про значення в житті особистості музики.

І б. Однією з найхарактерніших особливостей навчання в сучасній вищій школі є великий обсяг самостійної роботи студентів (СРС). Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України» самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений на СРС, регламентується робочими планами вищого навчального закладу і становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для опанування студентом кожної конкретної дисципліни. Самостійна навчальна робота студентів – це різноманітні види індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності, яка здійснюється на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі. Основний акцент у процесі організації СРС нова освітня парадигма робить на тому, щоб “навчитися вчитися”, розвинути потребу студента у навчанні впродовж усього життя.

Сучасна музична педагогіка вищої школи класифікує самостійну роботу за низкою критеріїв:

1. З урахуванням місця і часу проведення, характеру керівництва і способу здійснення контролю за якістю СРС з боку викладача виокремлюють:

- а) самостійну роботу студентів на аудиторних заняттях;
- б) позааудиторну самостійну роботу (3–4 години на день, зокрема й у вихідні);
- в) самостійну роботу під контролем викладача – індивідуальні заняття з викладачем.

2. За рівнем обов'язковості:

- а) обов'язкову, окреслену навчальними планами і робочими програмами (виконання домашніх завдань, підготовка до лекцій, семінарських і практичних занять та різновиди завдань, які виконуються під час ознайомлювальної, навчальної, виробничої, переддипломної практики; підготовка та захист дипломних і курсових робіт);
- б) бажану (участь у наукових гуртках, конференціях, підготовка наукових тез, статей, доповідей, рецензування робіт інших студентів тощо);
- в) добровільну (участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, вікторинах, виготовлення наочності, підготовка технічних засобів навчання).

3. За рівнем прояву творчості студентів:

- а) репродуктивну самостійну роботу, що здійснюється за певним зразком (розв'язування типових задач, заповнення схем, таблиць, виконання тренувальних завдань, що вимагають осмислення, запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих знань);
- б) реконструктивну самостійну роботу, яка передбачає слухання і доповнення лекцій викладача, складання планів, конспектів, тез та ін.;
- в) евристичну самостійну роботу, спрямовану на вирішення проблемних завдань, отримання нової інформації, її структурування і використання в нових ситуаціях (складання опорних конспектів, схем-конспектів, анотацій, побудова технологічних карт; розв'язання творчих завдань);

г) дослідницьку самостійну роботу, яка орієнтована на проведення наукових досліджень (експериментування, проектування приладів, макетів, теоретичні дослідження та ін.). Серед основних *видів і методів* самостійного оволодіння студентами навчальним матеріалом виділяють:

1. Складання плану прочитаного. План – короткий, логічно побудований перелік запитань, який розкриває зміст прочитаного. Щоб скласти план, студент повинен виділити головні думки, встановити зв'язки, співвідношення між ними, чітко і коротко сформулювати висновки.

2. Складання тез. Тези (гр. *thesis* – положення, твердження): а) положення, висловлені в книзі, доповіді, статті, виписані своїми словами і розміщені в логічній послідовності; б) коротко сформульовані положення (ідеї) доповіді, статті, лекції тощо.

Тези виражають сутність, але не наводять фактів і прикладів. Окремі тези можуть бути виписані у вигляді цитат. Вміло складені тези впливають одна з одної. Щоб не ускладнювати в майбутньому пошук за своїми записами потрібних місць у першоджерелі, корисно при складанні плану тез давати посилання на сторінки оригіналу. Бажаним завершенням тез є власні висновки студента.

3. Конспектування (лат. *conspectus* – огляд) – це стислий письмовий виклад прочитаного матеріалу, лекції, статті. Конспект містить приклади, доведення, аргументи, власні думки тощо. Наразі студенти звикають використовувати як конспект *ксерокопії* сторінок першоджерел. Такий підхід не сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку критичного мислення, формуванню власної точки зору. Тому при використанні ксерокопій студентам слід відводити широкі поля, на яких висловлювати своє ставлення до опрацьованих матеріалів за допомогою коротких коментарів, знаків “?”, “!”, підкреслень різним кольором тощо.

4. Анотація (лат. *annotatio* – зауваження, примітка) – коротка (10–20 рядків) узагальнююча характеристика книги або статті, що окреслює її зміст та містить оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу.

5. Реферування (від лат. *refero* – повідомляю) – це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці. У рефераті необхідно не лише висвітлити необхідну наукову інформацію, а й продемонструвати своє ставлення до неї. Реферат має засвідчити ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, класифікувати й узагальнювати. Реферат може містити аналіз і критику відповідних теорій, тобто реферат – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його знання з певної теми, розуміння основних підходів до вирішення конкретної проблеми, а також відображає власні погляди майбутнього фахівця та демонструє його вміння аналізувати і осмислювати явища і процеси на основі теоретичних знань.

6. Рецензія (лат. *recensio* – огляд, обстеження) – коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції. У рецензії здійснюється аналіз позитивних сторін і недоліків прочитаного, пропонуються аргументовані рекомендації щодо можливого удосконалення змісту чи форми подання. Рецензію слід підкріплювати науково обґрунтованими доказами, фактами, поясненнями.

В останні роки у структурі СРС важливе місце посідає портфоліо. Портфоліо – це метод, призначений для систематизації результатів самостійної роботи студентів, узагальнення, поглиблення і розширення знань, отриманих на аудиторних заняттях.

У матеріалізованому плані портфоліо – це тека, в якій у систематизованому вигляді студент накопичує матеріали, що є результатом його самоосвітньої діяльності з конкретної навчальної дисципліни, зокрема:

- дипломи, сертифікати, грамоти за участь в олімпіадах, наукових і науково-практичних конференціях, семінарах;
- конспекти додаткових джерел інформації;

- реферати, тези доповідей на семінарах, есе й інші творчі роботи;
- ксерокопії нормативних документів, законодавчих актів, які стосуються професійної діяльності;
- результати індивідуальної роботи з куратором, викладачем, науковим керівником: плани, програми, проекти наукових статей і т.п.;
- анкети, результати опитування, інтерв'ю з професіоналами-практиками за фахом студента.

На магістерських студіях портфоліо рекомендується використовувати як “методичну скарбничку”, відбиток поглядів студента на свою майбутню професійну діяльність. Якщо магістрант вибирає професійно-педагогічний напрям і готується до викладацької діяльності, то розділи його портфоліо можуть бути такими:

- ✓ бібліографія новинок педагогічної та фахової літератури;
- ✓ конспекти першоджерел;
- ✓ анотації та короткі резюме відвіданих у процесі педагогічної практики лекцій і практичних занять викладачів та аналіз їх педагогічного досвіду;
- ✓ аналіз методик навчання, методів діагностування навчальних досягнень студентів і т.п.;
- ✓ наукові статті, есе, наукові доповіді, тези наукової доповіді й ін.

7. **Стаття** – науковий чи публіцистичний твір невеликого розміру, який узагальнює результати проведеного дослідження наукової, суспільно-політичної чи літературної теми. Для статті характерне висвітлення конкретних питань з необхідним теоретичним аналізом. Стаття може бути опублікована студентом самостійно чи під керівництвом викладача.

8. **Наукова стаття** – один із основних видів оперативної інформації про нові дослідження з наукової тематики. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює окреме конкретне питання, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням широкої спільноти фахівців.

Мета наукової статті полягає у висвітленні інформації про проведену наукову роботу, результати та перспективи розробки теми, окресленні актуальних проблем науки і практики.

Виклад змісту і результатів дослідження автора (чи авторів) – основні елементи наукової статті. У ній повинні висвітлюватися основні положення і результати власного дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання й аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора (авторів) у вирішення конкретної наукової проблеми.

У заключній частині статті формулюються висновки та рекомендації, їх значення для теорії і практики, аргументується практична значущість, коротко окреслюються перспективи подальших розвідок із теми.

Стаття друкується у фахових журналах та наукових збірниках за певними рубриками. До наукової статті висуваються такі основні вимоги: лаконічність, конкретність, змістовність, наукова новизна та визначення перспективи подальших досліджень.

Наукова стаття подається до редакції у завершеному вигляді, оформляється згідно з вимогами, які друкуються в окремих номерах журналів або наукових збірниках у вигляді “Пам'ятки авторам”. Наприклад, журнал “Педагогіка і психологія” подає такі пам'ятки щорічно.

9. **Есе** (фр. *essai* – спроба, намір, начерк) – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію, висвітлює індивідуальні думки та висловлювання щодо конкретного наукового питання і не претендує на вичерпне та визначальне тлумачення теми.

Характерними ознаками есе є логічний виклад, що наближає його певною мірою до наукової публікації. Найчастіше висвітлює нову, суб'єктивну думку про проблему, що

вивчається, і носить філософський або науково-популярний характер. Есе формує у студентів досвід наукової постановки проблеми та збирання експериментального матеріалу. Водночас накопичується вміння критичного аналізу дібраних матеріалів, наукової літератури, насамперед тієї, яка стосується методологічних питань і методів наукового дослідження.

10. **Наукова доповідь і наукове повідомлення** є найбільш поширеними формами оприлюднення отриманих наукових результатів. Доповіді повідомляються учасникам наукового зібрання з метою залучення до дискусії і обговорення повідомленої інформації.

Структурними елементами доповіді є:

1. Вступ, у якому слід висвітлити підстави, причини, проблемну ситуацію, що зумовили необхідність доповіді, визначити актуальність запропонованої проблеми.

2. Основна частина, у якій аналізується стан проблеми, стисло розкривається провідна ідея автора (авторів), подаються її теоретичне і практичне обґрунтування й авторська інтерпретація проблеми.

3. Підсумкова частина, яка має містити висновки, рекомендації, пропозиції щодо подальшого вирішення проблеми.

Існує кілька підходів до підготовки наукової доповіді. Перший полягає в тому, що дослідник спочатку готує тези свого виступу, на основі тез пише доповідь на семінар або конференцію, редагує її і готує до опублікування в науковому збірнику у вигляді доповіді чи статті. Другий, навпаки, пов'язаний із повним написанням доповіді, а потім у вигляді тез відбувається ознайомлення з нею аудиторії. Вибір способу підготовки доповіді залежить від змісту матеріалу й індивідуальних планів її автора.

11. **Тези наукової доповіді** – це коротко, точно, послідовно, лаконічно сформульовані основні ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці, наприклад, реферату. Тези містять висвітлення основних положень наукової праці від початку до кінця, а не лише її дослідницької частини. У тезах дуже коротко обґрунтовують тему, викладають історію питання, методика дослідження та її результати. Всі положення наукових тез мають бути пов'язані між собою логічно.

У тезах відсутні деталі, пояснення, ілюстрації, що не повинно заважати створенню цілісного, концептуального уявлення про зміст проведеного дослідження.

Тези доповіді традиційно друкують до початку наукової конференції (семінару, симпозіуму). Вони фіксують науковий пріоритет автора, містять матеріали, не викладені в інших публікаціях.

Схематична структура тез наукової доповіді може мати такий вигляд: теза → обґрунтування → доказ → аргумент → результат → перспективи.

Покликання на джерела, цитати в тезах доповіді використовуються рідко.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студентів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	Високий рівень	5	Студент володіє теоретичними та методологічними знаннями з галузі методики музичного виховання, високим рівнем моделювання усіх видів педагогічної діяльності викладача музичних дисциплін, вміє самостійно добирати та творчо опрацьовувати музично-дидактичний матеріал, оптимально добирати методи і прийоми щодо усунення музично-

			виконавських недоліків учнів (студентів), демонструє сформованість власних інструментально-виконавських умінь, здатність до музично-педагогічної імпровізації, творчо підходить до створення перспективного плану розвитку кожного з учасників навчального процесу, добору дидактичного та методичного матеріалу.
B	Високий рівень	4,5	Студент має міцні ґрунтовні теоретико-методичні знання і уміння, належний рівень моделювання основних видів діяльності педагога-музиканта, виконує аналітично-практичну роботу на доброму рівні без суттєвих помилок. Виконує практичну музично-виховну роботу на достатньому професійному рівні. Доречно використовує власний музично-теоретичний і виконавський досвід. Може проаналізувати музично-виконавські недоліки учнів (студентів), знайти методичні прийоми щодо їх усунення.
C	Достатній рівень	4	Студент демонструє достатній теоретико-методичні знання і уміння, але у педагогічній практиці може допустити незначні неточності, які потребують зауваження чи корегування. Демонструє базовий рівень моделювання окремих видів діяльності педагога-музиканта Його знання музично-методичного матеріалу в межах програми; при належному рівні педагогічного спілкування йому бракує власних висновків.
D	Середній рівень	3,5	Студент не завжди послідовно та логічно використовує теоретико-методичні знання і уміння, тому не завжди вміє зробити аналіз своєї роботи. Демонструє задовільний рівень моделювання окремих видів діяльності педагога-музиканта. Знає основний музично-дидактичний матеріал, але не завжди вміє самостійно зробити порівняння або висновок, низький рівень сформованості власних виконавських умінь.
E	Початковий рівень	3	Завдання, що виконує студент відзначається фрагментарністю, він не вміє професійно проаналізувати свою роботу без консультації викладача. Студент усвідомлює недостатній обсяг власної інформованості, застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичною літературою, демонструє розуміння отриманої інформації, робить деякі висновки з певного питання. Разом з тим у студента відсутні сформовані методичні уміння та навички, він лише може здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
FX	Низький	2	Студент здатний виконувати незначну частину музично-методичних завдань, на низькому рівні моделює окремі види професійної діяльності педагога-музиканта, використовує обмежений теоретичний, методичний та словниковий запас з метою аналізу і

			використання музично-дидактичного матеріалу. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.
--	--	--	---